

Куценко С.В.,
аспірант, старший викладач кафедри
хореографії та художньої культури
Уманського державного
педагогічного університету
імені Павла Тичини

СТАНОВЛЕННЯ НАРОДНО-СЦЕНІЧНОГО ТАНЦЮ ЯК НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасний рівень розвитку народно-сценічного танцювального мистецтва потребує підготовки як висококваліфікованих педагогів-хореографів, так і танцівників-виконавців, які досконало володіють своїм тілом, мають достатній рівень підготовки та можуть у практичній діяльності передати національні особливості танців різних народів. Надзвичайно важливу та визначну роль у підготовці такого роду професіонала відіграє спеціально розроблена система навчання у ВНЗ.

«Теорія і методика народно-сценічного танцю» є обов'язковою дисципліною циклу професійно-орієнтованої (професійної та практичної) підготовки (за навчальним планом), яка має вагоме значення в процесі професійного становлення вчителя хореографії. Як навчальна дисципліна, вона являє собою систему навчальних занять, в процесі яких студент має нагоду оволодіти ґрунтовними знаннями з її основних розділів для подальшого застосування в практичній діяльності.

Головною метою курсу даної дисципліни є оволодіння студентами основами народно-сценічного танцю і методикою його викладання.

Професійна підготовка вчителя хореографії в Україні здійснюється у вищих навчальних педагогічних закладах освіти. Педагогічна система підготовки вчителів народно-сценічного танцювального мистецтва формувалася впродовж багатьох десятиліть завдяки провідним дослідникам та педагогам народного хореографічного мистецтва (К.Ю. Василенко,

В.М. Верховинець, Г.П. Гусєв, А.І. Гуменюк, Є.В. Зайцев, Г.А. Настюков, Т.С. Ткаченко та ін.). Всі вони доклали чимало зусиль для розвитку та вдосконалення теоретико-методологічних засад становлення та розвитку народно-сценічного танцю як навчальної дисципліни.

Виконання народного танцю потребує від танцівника максимального застосування багатї палітри виражальних засобів, які сприятимуть розкриттю хореографічної дії. Тому значне місце під час підготовки педагога-хореографа посідають вправи, які допомагають вдосконалити рухову та образну активність танцівника.

В зв'язку з даними потребами, зазначає Г. Малхасянц, першим про створення спеціального характерного класу задумався А. Бекефі. Опираючись на систему класичного танцю, він виділив ряд вправ, які на його погляд були найбільш наближені до виконання рухів характерного танцю. Продовживши починання А. Бекефі, А. Ширяєв створив схему уроку характерного танцю, розділивши його на вправи біля станка та вправи на середині зали [3, с. 60; 4, с. 180].

Новим етапом у становленні народно-сценічного танцю як навчальної дисципліни став підручник «Основи характерного танцю» написаний у 1939 році А. Лопуховим, О. Ширяєвим і О. Бочаровим, який є першою у світі методичною вказівкою з даного предмету, де автори виклали систему вправ для технічного та образного вдосконалення майбутніх танцівників.

Значний внесок у розвиток системи викладання народно-сценічного танцю зробила професор Т.С. Ткаченко, яка вдосконалила методику його викладання, і видавши фундаментальні праці «Народный танец» (1967 р.) та «Народные танцы» (1981 р.), започаткувала новий рівень його розвитку.

Українським послідовником системи викладання народно-сценічного танцю став Є.В. Зайцев, випустивши в світ підручник «Основи народно-сценічного танцю» (1975-1976 рр.).

Окрім вищезазначених книг, в зміст яких покладені основи теорії і методики викладання народно-сценічного танцю, згодом було видана велика кількість друкованої продукції на допомогу як педагогам-хореографам, так і студентам хореографічних відділень.

На сьогоднішній день система викладання народно-сценічного танцю досягла етапу широкого застосування та практичного вдосконалення. Існує багато навчальних закладів, які готують та виховують учителів хореографічних дисциплін для загальноосвітніх навчальних закладів, педагогів-хореографів для викладання у вищих навчальних закладах та артистів-виконавців високого рівня технічної підготовки для їх подальшого становлення як танцівників в професійних танцювальних колективах.

Вивчення теорії і методики народно-сценічного танцю здійснюється на теоретичних та практичних заняттях.

Завданням теоретичного курсу є ознайомлення студентів з національною культурою, багатством танцювальної та музичної творчості різних народів, а також специфікою формування та розвитку системи викладання народно-сценічного танцю, методикою побудови і проведення уроків у загальноосвітній та вищій школі.

Основними завданнями практичного курсу є: розвиток професійних якостей майбутніх педагогів-хореографів, вироблення танцювальної техніки, вдосконалення координації рухів, виховання у студентів уміння передавати характер, стиль і манеру виконання танців різних народів, розвиток танцювальності, музикальності, виразності, емоційності і артистичності виконання, а також практичне освоєння методики викладання народно-сценічного танцю.

На практичних заняттях використовується система тренувальних вправ біля станка та посеред зали – екзерсис.

Екзерсис народно-сценічного танцю, крім фізичного загартування (сила і міцність м'язів, висока працездатність і витривалість), розвиває

координацію всіх частин тіла, емоційність під час виконання рухів, а також виховує достеменну національну манеру та певний характер виконання рухів [2, с. 3].

Курс теорії і методики народно-сценічного танцю дає можливість студентам відчувати свою національну приналежність, познайомитися і проникнути в образну сутність танцювальної культури інших народів, що сприяє патріотичному і інтернаціональному вихованню.

Отже, особливості народно-сценічного танцю як навчальної дисципліни у ВНЗ полягають в осмисленні та використанні найрізноманітніших елементів народних танців у процесі формування студента-хореографа; освоєнні техніки виконання; емоційного розвитку виразності акторських даних, національної, пластичної і музичної культури народів світу, що в свою чергу формує гармонійно розвинуту, духовно збагачену, творчу особистість.

Список використаних джерел:

1. Володько В.Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: Навчально-методичний посібник. – Вид. 2-е, переробл. / В.Ф. Володько. – К. : ДА-КККиМ, 2007. – 306 с.
2. Камін В.О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка : навчальний посібник / В.О. Камін – К. : ДАКККиМ, 2008. 151 с.
3. Кафедра хореографи ГИТИСа: вчора, сьогодні, завтра... / под. ред. В.А. Тейдер. – М. : ГИТИС, 1996. – 237 с.
4. Проблемы и наследия в хореографическом искусстве: Сборник статей / под. ред. В. Уральской. – М. : ГИТИС, 1992. – 169 с.
5. Настюков Г.А. Народный танец на самодеятельной сцене / Г.А. Настюков. – Москва : ПРОФИЗДАТ, 1976. – 64 с.